

Kjell Westö

RIKINKELTAINEN TAIVAS

KANSALLISTEATTERI

TEHTÄVIÄ NÄYTELMÄSTÄ *RIKINKELTAINEN TAIVAS*

Tehtävät on laatinut Helsingin luonnontiedelukion äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori **Ulla Haukka-aho**

ENNEN KATSOMISTA

1. Katsokaa Kansallisteatterin nettisivuilta ohjaaja Juhana von Baghin kirjoittama näytelmän esittely, jossa hän korostaa näytelmän käsittelevän aikaa ja vapautta. Samoin hän ennakoi sen sisältävän paljon liikettä. Sekä Kjell Westön romaani että näytelmän käsikirjoitus käsittelevät pitkää ajanjaksoa vuodesta 1969 vuoteen 2016.

https://kansallisteatteri.fi/esitys/rikinkeltainen-taivas/#video_gallery

Mitä ennako-odotuksia esittely synnyttää?

2. Kirjailija Kjell Westö (s. 1961) on helsinkiläinen kirjailija, jonka seitsemäs romaani *Rikinkeltainen taivas* on. Westö on voittanut mm. Finlandia-palkinnon romaanillaan *Missä kuljimme kerran* (2006).

Etsikää tietoa kirjailijan muusta tuotannosta.

Mitä aiheita hän usein käsittelee?

TARKKAILUTEHTÄVIÄ KATSOMISEN AIKANA

1. Valitkaa joku henkilö ja seuratkaa hänen toimintaansa ja roolin tekemistä esityksen aikana.

2. Miten tanssi, liike ja lavastus jakavat näytelmän aikaa ja tapahtumia?

KATSOMISEN JÄLKEEN

NÄYTELMÄN AIKA JA RAKENNE

Näytelmän tapahtumat sijoittuvat vuoden 1969 kesästä vuoden 2016 syksyyn. Näytelmä on rakenteeltaan monikerroksinen. Näytelmä alkaa ja päättyy samaan näkymään, jossa K. seisoo mustan aaltopeltimäisen esiripun edessä.

1. Piirtäkää tärkeimmät tapahtumat aikasuoralle. Jos tapahtumien järjestyksestä on vaikea muistaa ja hahmottaa, apuna voi käyttää käsiohjelmaa.
2. Miten eri aikatasot näytetään näyttämöllä?
3. Valitkaa näytelmästä 3 – 4 tärkeintä kohtausta. Mitä niissä tapahtuu, missä ne tapahtuvat, ketkä ovat mukana, mistä niissä puhutaan? Mikä niitä yhdistää? Havainnollistaa esimerkiksi ideakartan avulla.
4. Mitkä kohtaukset toistuvat, ja millaisina ne toistuvat esityksessä? Miksi? Mitä ne merkitsevät näytelmän henkilöille? Miten toistot toteutetaan?
5. Miten kohtauksesta toiseen siirrytään?
6. Miten ennakoinnit ja takaumat toteutetaan?
7. Mikä on näytelmän käännekohta? Miten katsoja huomaa sen?

Näytelmän henkilöt ja heidän keskinäiset suhteensa

NÄYTELMÄSSÄ KUUSI NÄYTTELIJÄÄ ESITTÄÄ KAIKKI NÄKYVÄT ROOLIT.

Näytelmän henkilöt ovat

K.

Alex Rabell, Stella Rabell, Clara Rabell, Jakob Rabell,
Per-Olof eli Poa Rabell

Linda Vogt

Krister eli Kride Tuominen

Tommi Hjelt

Lisäksi mukana ovat ainakin K:n äiti ja isä, Jan-Roger eli Jajo,
Liam, Sandrine ja Klasu Hjelt.

1. Arvioi aikaa näyttelijäntyötä.
2. Kuka on näytelmän päähenkilö? Miksi? Mitä saamme tietää hänestä?
3. Miten henkilöt muuttuvat näytelmän aikana? Mitä henkilöistä näytetään, mitä ei?
4. K. ja Rabellit kuuluvat eri yhteiskuntaluokkiin. Miten lavastus ja puvustus tuovat eron esiin? Mitkä esineet liittyvät Rabellien kulttuuriin?

Näytelmän lavastus, puvustus, musiikki ja äänet, valot

1. Miten lavastus jakaa kohtauksia?
2. Toisessa näytöksessä valkoinen, läpimentävä esirippu jakaa näyttämön ensimmäistä näytöstä korostuneemmin. Mitä sen edessä tapahtuu? Mitä näyttämön takaosassa tapahtuu samaan aikaan?
3. Miten lavastus liittyy aikaan ja muistamiseen?

4. Miten puvustus muuttuu näytelmän aikana?

5. Näytelmän tapahtumat sijoittuvat Etelä-Helsinkiin Ehrensvärdintielle, Lauttasaareen, Taka-Töölöön Messeniuksenkadulle, Ramsvikiin, Espooseen ja Berliiniin.

Miten paikat näytetään katsojalle?

Mitä paikat kertovat henkilöiden maailmasta, asemasta ja yhteiskuntaluokasta?

6. Näytelmässä musiikki kuvaa aikakautta ja näytelmän tapahtumia tai luonnehtii jonkun henkilön tilaa. Esimerkiksi K:n isän lempimusiikki on George Harrisonin musiikkia.

Missä kohtauksessa soivat esimerkiksi Maurice Ravelin Bolero, A-han Take On Me, The Beatlesin Something, Bob Dylanin Lay Lady Lay ja John Barryn You Only Live Twice?

7. Näytelmässä on runsaasti koreografi Jyrki Karttusen luomaa liikettä. Listatkaa kohtauksia, joissa liike ja tanssi kertovat jotakin oleellista näytelmän aiheista. Eritelkää niiden rytmiä, toistoa ja merkityksiä.

Näytelmän teemoja

1. Mitä merkityksiä näytelmän nimi Rikinkeltainen taivas saa?

2. Näytelmässä puhutaan paljon muistamisesta, valehtelusta, roolien esittämisestä ja rehellisyydestä. Westön romaanin toinen motto on Samuel Beckettin näytelmästä Krapp's Last Tape: "Perhaps my best years are gone. When there was a chance of happiness. But I wouldn't want them back. Not with the fire in me now."

Miten romaanin motto liittyy näytelmän teemaan?

Näytelmän alaotsikko on markkinoinnissa ja esitteessä *Kaikki, mikä kerran oli totta*.

Miten se liittyy näytelmän teemoihin?

3. Mitä K. kertoo isästään? Miksi Alex keksii tarinan isästään Jakobista?

4. Miksi K. tajuaa muistaneensa Alexin lyöneen Krideä? Mitä totuuden paljastuminen K:lle merkitsee?

5. Näytelmässä on kaksi Stellan kirjettä K:lle. Mistä ne kertovat?

6. Ohessa on muutamia repliikkejä ja dialogeja. Eritelkää niitä ja liittäkää ne näytelmän kohtauksiin ja teemoihin.

Alex: "Mä olen Alex. Me asutaan Ramsvikin kartanossa. Tiedätkö sä missä se on?"

K: "Joo. Kuka toi on?"

Alex: "Ai toi? Ei kukaan."

K: "Aha."

Alex: "Se on vaan mun pikkusysteri. Stella"

Alex: "Vastuu kaikesta."

Alex: "Sä et voi istua mun talossa ja puhua mulle tollaseen sävyyn."

K: "- - Sunlaisesi on ihan pipejä päästään, teidän pitää aina omistaa kaikki, sellaisetkin jutut, joita ei voi omistaa."

Kride: "Että mä olin monta vuotta rakastunut suhun."

K: "Nyt sä pilaillet."

Kride: "Olin rakastunut suhun ja joinakin hetkinä vihasin sua enemmän kuin olen vihannut ketään toista. Ei tämän nyt näin vaikeaa pitäisi olla. Aloitko sä nyt pelätä mua? Et enää uskalla ottaa mua mökin toiseen sänkyyn vaan toivot, että mä nukkuisin vierasmajassa."

K: "Älä ole naurettava, Kride. Mulla on ollut homoja kavereina koko aikuisikäni. Se ... tuli vaan niin äkkiä."

K: "Musta tuntuu, että mä olen ymmärtänyt jotain mitä en ole koskaan aikaisemmin ymmärtänyt. En ainakaan niin kirkkaasti kuin nyt. Että rakkaus saa meidät muistamaan, että rakkaudesta kertomukset syntyvät. Mutta mitä me muistamme, ja mitä me oikeastaan rakastamme?"

+ Lisätehtäviä

ETSIKÄÄ NÄYTELMÄSTÄ JULKAISTUJA ARVOSTELUJA.

Mihin kriitikko keskittyy?

Mitä erityistä hän nostaa näytelmästä?

Mikä on arvostelun sävy?

VERTAILUTEHTÄVÄ:

Lukekaa romaani Rikinkeltainen taivas ja katsokaa näytelmä sen jälkeen.

Mitä eroja ja yhtäläisyyksiä teoksissa on?

Mitä ne merkitsevät kokonaisuuden kannalta?

Mikä korostuu romaanissa, mikä näytelmässä?